

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2026. gada 30. janvārī

Senāts šādā sastāvā: senators referents Jānis Rozenbergs, senatores Sandra Kaija un Inese Laura Zemīte

rakstveida procesā izskatīja krimināllietu sakarā ar cietušā /Persona A/ iesniegto kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas 2024. gada 3. decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Latgales rajona tiesas 2024. gada 14. marta spriedumu /Persona B/, personas kods /personas kods/,

atzīta par vainīgu Krimināllikuma 260. panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu 7 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55. pantu /Persona B/ sodīta nosacīti ar pārbaudes laiku uz 2 gadiem.

No /Persona B/ cietušā /Persona A/ labā piedzīta kaitējuma kompensācija par mantisko zaudējumu 850euro un kompensācija par morālo aizskārumu 10 000 euro.

[2] Ar Latgales rajona tiesas 2024. gada 14. marta spriedumu /Persona B/ atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 260. panta otrās daļas par to, ka pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, vadot transportlīdzekli, kā rezultātā izraisīja cilvēka nāvi.

[3] Ar Latgales apgabaltiesas 2024. gada 3. decembra spriedumu, iztiesājot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās /Persona B/ aizstāves zvērinātas advokātes Ineses Volkovas apelācijas sūdzību, Latgales rajona tiesas 2024. gada 14. marta spriedums atcelts daļā par morālā kaitējuma kompensācijas piedziņu no /Persona B/ cietušā /Persona A/ labā 10 000euro.

/Persona A/ kompensācija par morālo aizskārumu nav noteikta.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

[4] Cietušais /Persona A/ iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Pamatojot savu lūgumu, cietušais norādījis, ka apelācijas instances tiesa, nenosakot kriminālprocesā kompensāciju par morālo aizskārumu, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 22. pantu un 350. panta pirmo daļu.

Apelācijas instances tiesa nepamatoti atsaukusies uz Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likumu (turpmāk – OCTA likums), jo /Persona A/ nav persona, kurai saskaņā ar iepriekš minētā likuma 19. panta otrās daļas 3. punktu ir tiesības vērsties ar pieteikumu pie apdrošinātāja vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja par morālā kaitējuma atlīdzību. /Persona A/ nebija apgādnieks, apgādājamais vai laulātais ceļu satiksmes negadījumā bojā gājušajam tēvam /Persona C/. Līdz ar to minētie apstākļi liedz iespēju cietušajam saņemt kompensāciju par morālo aizskārumu konkrētajā kriminālprocesā.

Tiesas pieļautie tiesību normu pārkāpumi atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575. panta trešās daļas izpratnē, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

Motīvu daļa

[5] Senāts atzīst, ka kasācijas instances tiesas kompetencē ir izvērtēt, vai apelācijas instances tiesa pamatoti nav noteikusi kaitējuma kompensāciju cietušajam par morālo aizskārumu.

[5.1] Pirmās instances tiesa izvērtējusi kaitējuma kompensācijas pieteikumu daļā par morālo aizskārumu, secinājusi, ka /Persona A/ ir ceļu satiksmes negadījuma rezultātā bojāgājušā /Persona C/ dēls. Pirmās instances tiesa atzinusi, ka atbilstoša kaitējuma kompensācija par morālo aizskārumu nosakāma 10 000euro.

[5.2] Apelācijas instances tiesa, izskatot lietu apelācijas kārtībā, konstatējusi, ka cietušais /Persona A/ ar iesniegumu par apdrošināšanas atlīdzību sakarā ar ceļu satiksmes negadījumu pie apdrošinātāja vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja nav vērsies. Tiesa norādījusi, ka kaitējuma kompensācijas saņemšanas kārtības regulējums cietušajiem, kas par tādiem atzīti noziedzīgajā nodarījumā, kas saistīts ar ceļu satiksmes noteikumu un transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumu pārkāpšanu, būtiski atšķiras no vispārējās Kriminālprocesa likumā noteiktās kārtības. Proti, šajos gadījumos kaitējuma kompensācijas veidu, apmēru un saņemšanas kārtību regulē speciālais OCTA likums un saskaņā ar minēto likumu izdotie Ministru kabineta noteikumi. Atbilstoši OCTA likuma 19. panta otrās daļas 3. punktam kompensāciju par ceļu satiksmes negadījumā personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem, kas saistīti ar sāpēm un garīgām ciešanām (morālā kaitējuma kompensācija), var saņemt apgādnieks, apgādājamais vai laulātais.

Apelācijas instances tiesa secinājusi, ka visos OCTA likuma 19. panta otrajā daļā paredzētajos gadījumos zaudējumu atlīdzība ceļu satiksmes negadījumā cietušajai personai ir jāizmaksā apdrošinātājam vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojam. Līdz ar to tiesa atzinusi, ka nav pamata kompensācijas par morālo aizskārumu noteikšanai /Persona A/, jo kaitējuma kompensācijas atlīdzināšanas pienākums cietušajiem, kas par tādiem atzīti noziedzīgajā nodarījumā, kas saistīts ar ceļu satiksmes noteikumu un transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumu pārkāpšanu, noteikts apdrošinātājam.

[5.3] Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa nav vērtējusi, vai cietušais /Persona A/ ietilpst to personu lokā, kuram ir tiesības uz apdrošināšanas atlīdzību par nemateriālajiem zaudējumiem saskaņā ar OCTA likuma 19. panta otrās daļas 3. punktu, proti, vai /Persona A/ ir sava bojā gājušā tēva /Persona C/ apgādnieks vai apgādājamais.

Senāts vērš uzmanību judikatūrā paustajai atziņai, ka kriminālprocesā no vainīgā var tikt piedzīti tie zaudējumi, kuri netiek atlīdzināti saskaņā ar OCTA likumu vai kuri pārsniedz šajā likumā un saskaņā ar to izdotajos normatīvajos aktos noteikto apdrošinātāja atbildības limitu (*Senāta 2020. gada 21. janvāra lēmums lietā Nr. SKK-1/2020, [ECLI:LV:AT:2020:01212.11181142713.5.L](#)*). Ja atbilstoši OCTA likuma 19. panta otrās daļas 3. punkta nosacījumiem persona, kura konkrētajā kriminālprocesā atzīta par cietušo, neietilpst to personu lokā, kurām ir tiesības uz apdrošināšanas atlīdzību par nemateriālajiem zaudējumiem, cietušajam ir tiesības prasīt morālā kaitējuma kompensāciju kriminālprocesa ietvaros.

Apelācijas instances tiesa pieņēmusi, ka cietušais /Persona A/ varētu būt tiesīgs saņemt kompensāciju par morālo aizskārumu no apdrošinātāja vai Transportlīdzekļu apdrošināšanas biroja, bet šāds tiesas pieņēmums par cietušā /Persona A/ atbilstību OCTA likuma 19. panta otrās daļas 3. punktā noteiktajiem kritērijiem nav pamatots ar apstākļiem, ko būtu noskaidrojusi apelācijas instances tiesa. Tādējādi apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 564. panta ceturto daļu.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 575. panta trešās daļas izpratnē, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma daļā par kompensācijas par morālo aizskārumu nenoteikšanu, tādēļ šajā daļā apelācijas instances tiesas spriedums ir atceļams.

[6] Kriminālprocesa likuma 588. panta 3.¹ daļa noteic, ka gadījumā, ja kasācijas instances tiesa pieņem šā likuma 587. panta pirmās daļas 2. punktā paredzēto lēmumu, tā izlemj jautājumu arī par drošības līdzekli.

Apsūdzētajai /Persona B/ drošības līdzeklis nav piemērots.

Senāts atzīst, ka drošības līdzekļa piemērošanai apsūdzētajai šajā kriminālprocesa stadijā nav tiesiska pamata.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. pantu un 587. panta pirmās daļas 2. punktu, Senāts

nolēma

atcelt Latgales apgabaltiesas 2024. gada 3. decembra spriedumdaļā par cietušā /Persona A/ pieteiktās morālā kaitējuma kompensācijas nenoteikšanu;

atceltajā daļā nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā;

pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

J.Rozenbergs S.Kaija I.L.Zemīte